

Entropia

Plan seminarium:

1. Przypomnienie (Energia, I zasada termodynamiki)
2. II zasada termodynamiki (różne sformułowania)
3. Próba połączenia sformułowań
4. Entropia
5. Skąd się bierze porządek?
6. Własności entropii

Energia – jest to zdolność do wykonywania pracy.

Sposoby przekazywania energii:

praca

ciepło

I Zasada Termodynamiki

$$\Delta Q = U + W$$

Ciepło dostarczone do układu zostaje zamienione na energię wewnętrzną oraz pracę jaką wykona ten układ.

U – energia wewnętrzna. Jest to **funkcja stanu**, nie zależy ona od drogi przemiany tylko od stanu początkowego i końcowego.

II Zasada Termodynamiki

Czego dotyczy?

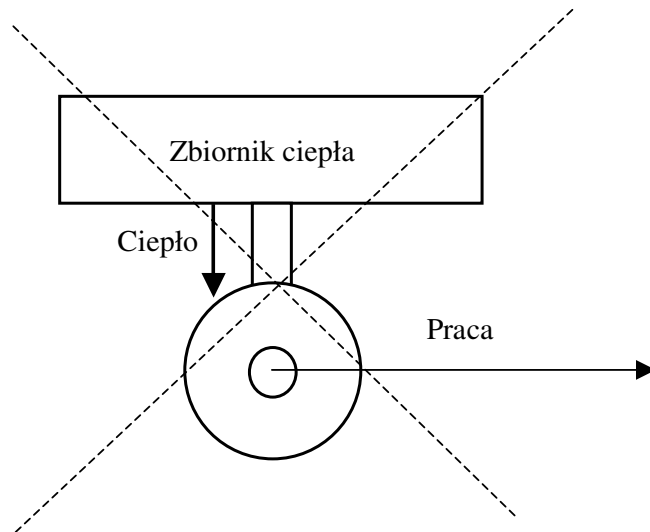
Kierunku procesów **samorzutnych i nieodwracalnych** takich jak tarcie, „przepływ” ciepła, rozprężanie gazu.

Kilka sformułowań:

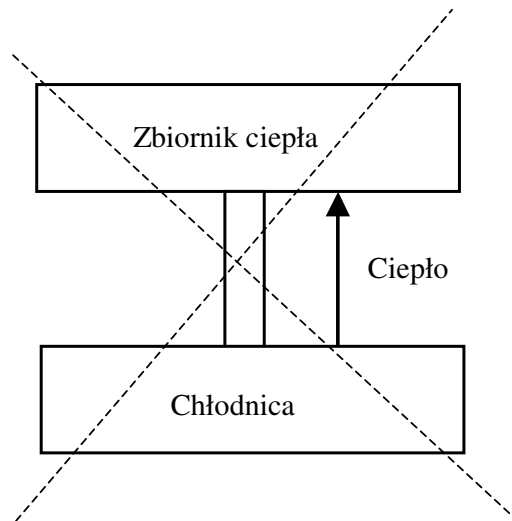
Nie możliwe jest skonstruowanie maszyny działającej cyklicznie, która w ciągu każdego cyklu swego działania będzie pobierała energię tylko z zewnątrz na sposób ciepła i oddawała równoważną jej pracę. Po zakończeniu cyklu taka maszyna musiałaby być dokładnie w takim samym stanie co na jego początku (bez żadnych zmian w otoczeniu).

Kelvin: Każdy silnik musi mieć chłodnicę.

Czyli: niemożliwy jest proces, w którym całe ciepło jest zamieniane na pracę.

Clausius: ciepło **SAMORZUTNIE** nie płynie z ciał zimniejszych do cieplejszych.

Co łączy powyższe sformułowania?

ENTROPIA

$$\Delta S = \frac{Q}{T}$$

Praca nie zmienia entropii

Równoważność sformułowań Kelvina i Clausiusa

Kelvin: nie możliwy jest proces, w którym całe ciepło jest zamieniane na pracę.

Układ: *Silnik, który całe ciepło zamienia na pracę.*

1. Pobieramy ciepło ze zbiornika
2. Jego entropia maleje
3. Całe ciepło zamieniamy na pracę
4. Praca nie zmienia entropii
5. Ogólnie w cyklu entropia spadała

Proces jest niemożliwy

Clausius: ciepło SAMORZUTNIE nie płynie z ciał zimniejszych do cieplejszych.

Układ: *szklanka z zimną wodą ogrzewa gorący piec.*

1. Energia opuszcza zimne ciało, jej entropia spada (duży spadek entropii)
2. Energia ogrzewa piec (mały wzrost entropii)
3. Ogólnie w cyklu mamy spadek entropii

Proces jest niemożliwy

Entropia pozwala połączyć wszystkie sformułowania II zasady termodynamiki.

$$\Delta S \geq \frac{Q}{T}$$

Energia wszechświata jest stała.

Entropia wszechświata stale rośnie.

Układy dążą do osiągnięcia maksimum entropii.

Interpretacja entropii

- entropia określa „jakość” energii (im wyższa entropia tym „gorsza” energia)
- Boltzmann: miara nieuporządkowania układu (ciało stałe, ciecz, gaz)

$$S = -k_B \ln W$$

gdzie W to ilość mikrostanów.

- teoria informacji: entropia = „ilość” brakującej informacji

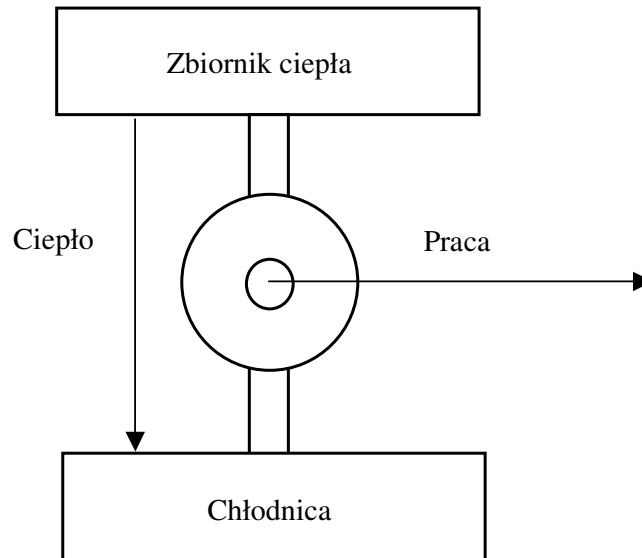
Dlaczego we wszechświecie powstają enklawy porządku?

1. Żadna zmiana nie zachodzi w oderwaniu od reszty wszechświata (nie ma układów idealnie izolowanych).
2. Lokalnie możemy mieć spadek porządku, jednak do tego potrzebna jest **siła napędowa**.
3. Podczas zdarzenia konstruktywnego mamy lokalny spadek entropii, jednak towarzyszy mu zdarzenie dysypatywne (siła napędowa) która powoduje wzrost entropii.

Przez tworzenie porządku zwiększamy nieporządek we wszechświecie!

Do czego potrzebna jest chłodnica?

Carnot – sprawność silnika cieplnego:

$$\eta = 1 - \frac{T_{CH}}{T_Z}$$

Własności entropii

1. Wymiar:

$$[S] = \frac{J}{K}$$

2. W mechanice kwantowej nie istnieje obserwabla odpowiadająca entropii.

3. W mechanice kwantowej S wyraża się wzorem:

$$S(\rho) = -k_B \text{Tr}(\rho \ln \rho)$$

4. Wklęsłość

$$S(\rho) \geq \lambda_1 S(\rho_1) + \lambda_2 S(\rho_2)$$

5. S jest addytywna

$$S(\rho) = S(\rho_1) + S(\rho_2)$$

6. Praca nie zwiększa entropii